

Інтернет-ресурси як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці німецької мови

Наталія ПОЛУШКІНА,

вчитель німецької мови,

Катерина КУЛЬКІНА,

вчитель німецької мови

На сучасному етапі розвитку українського суспільства суттєво зростає роль Інтернет-ресурсів у навчально-виховному процесі, зокрема на уроках іноземної мови. При цьому в нагоді може стати використання німецьких освітніх веб-сайтів, що дозволяє ефективно вирішувати різні навчальні завдання.

Важливою умовою формування вмінь і навичок учнів на уроках іноземної мови є використання нових інформаційних технологій, що пов'язано з поглибленням інформатизації суспільства. Інформаційні технології проникають в усі сфери людської діяльності, зокрема систему освіти. Важливість використання ІКТ у навчально-виховному процесі відзначається міжнародними експертами у «Всесвітній доповіді з комунікації та інформації, 1999 – 2000 роки», підготовленій ЮНЕСКО. У її передмові Генеральний директор ЮНЕСКО Федеріко Майор наголошує, що нові технології мають сприяти «створенню кращого світу, в якому кожна людина отримуватиме користь від досягнень освіти, науки, культури та зв'язку» [3, с. 35].

Сучасні дослідники К.О. Бабанов [1], Л.В. Галіцина [5], Г.О. Сиротенко [10], О.І. Пометун [8] та ін. вважають, що усунути суперечності між вимогами сучасного суспільства до рівня знань школярів і тим, що школа сьогодні дає їм, допоможе комп'ютерне навчання і комп'ютерна культура [4, с. 94]. Завдяки інформаційній культурі учні зможуть збирати, аналізувати, накопичувати і передавати інформацію за допомогою ІКТ, використовуючи бази даних та різні інформаційні системи. Це дає змогу розвивати мовну компетенцію, формувати вміння аналізувати та добирати інформацію, вдосконалювати навички в різних видах мовленнєвої діяльності.

Важливою метою навчання іноземної мови є формування комунікативної компетенції [9, с.11], тобто вміння послуговуватися іноземною мовою як засобом спілкування [7, с. 19]. Інші цілі – освітня, виховна, розвивальна – реалізуються в процесі здійснення цієї основної мети. Навчання спілкуванню і формування здатності до міжкультурної взаємодії, що становить підґрунтя функціонування Інтернету, здійснюється на засадах комунікативного підходу. Перебуваючи в мовному середовищі, забезпеченому Інтернетом, учні виявляють себе у справжніх життєвих ситуаціях. Залучені до вирішення широкого кола значущих, реалістичних, цікавих і досяжних завдань, вони вчаться відповідно й адекватно на них реагувати, що стимулює створення оригінальних висловлювань, а не шаблонну маніпуляцію мовними формулами.

Під час навчання іноземних мов вибір засобів практично не обмежений – це граматичні тести, тексти, діалоги, музика, відеофільми іноземними мовами, що допомагає формувати в учнів творчий потенціал, уміння працювати самостійно, розширювати кругозір тощо [2, с. 152].

У роботі ми використовуємо спеціальні веб-сайти німецьких видавництв та інших організацій з освітніми каналами: Lehrwerkeonline: Online – Aufgaben: www.hueber.de/pingpong; www.passwortdeutsch.de/lernen/; www.ralf-kinas.de (можна застосовувати для підготовки до олімпіади: Quiz, Tests, Lückentexte).

Використання цих сайтів учнями дає змогу:

- формувати і розвивати різні види мовленнєвої діяльності;
- використовувати Інтернет-засоби для самоконтролю і самооцінки;
- здійснювати самостійну навчальну діяльність;
- отримувати доступ до джерел навчальної інформації (комп'ютерні словники, посібники, тексти, доступ до бібліотек та наукових центрів найбільших навчальних закладів світу);
- використовувати систему дистанційного навчання;

– перебувати в універсальному мовному середовищі.

Використання Інтернет-ресурсів дасть змогу вчителю:

- управляти навчальною діяльністю учня;
- стимулювати самостійну учнівську діяльність;
- здійснювати поточний і підсумковий контроль навчального процесу.

З огляду на це, Інтернет може стати джерелом навчально-методичної інформації, засобом здійснення науково-дослідної та навчально-методичної роботи, банком довгострокового заощадження різної інформації. Водночас варто пам'ятати, що використання Інтернет-ресурсів виправдане лише тоді, коли воно забезпечує більш високу результативність і якість навчання, а також велику часову економічність порівняно з традиційним навчанням.

За допомогою Інтернет-ресурсів на уроках німецької мови є можливість імітувати природне спілкування у форматі «людина–машина», чому сприяють такі чинники:

- автентичність мовного матеріалу, використаного як учнями, так і комп'ютером;
- можливість правильно «розуміти» повідомлення, що вводяться в комп'ютер, і адекватно реагувати на них;
- ситуативне оформлення діалогу (створення умов, характерних для природної комунікативної ситуації);
- широке використання комп'ютерних формул мовного етикету, в тому числі фраз з певним емоційним забарвленням;
- персоналізація комп'ютера шляхом створення його ролі (рольова гра).

Під час використання на уроці німецької мови Інтернет-ресурсів учні не пасивно сприймають інформацію, а активно взаємодіють з комп'ютером як джерелом інформації та генератором завдань. Вони

отримують за допомогою комп'ютера завдання та виконують їх. Зворотний зв'язок у формі реакції на введене повідомлення (у вигляді репліки, оцінки) забезпечує виправлення помилки та перехід до наступного завдання. Все це потребує постійної активної діяльності, спрямованої не лише на засвоєння матеріалу, а й формування комунікативності, рефлексії, пізнавальної активності, прагнення самовдосконалення.

Адаптивність Інтернет-ресурсів дає змогу враховувати індивідуальні особливості учня, такі як здатність концентрувати увагу, швидкість сприйняття, особливості мислення, пам'ять, темперамент, життєвий і мовний досвід.

Пропонуємо приклад використання матеріалів веб-сайту «Калейдоскоп» на уроці в XI класі за підручником «Німецький. Контакти» під редакцією Г.І. Вороніної, І.В. Кареліного (у розділі «Навчання» за темою «Випускні іспити») [«Kaleidoskop. Alltagin Deutschland»: www.kaleidos.de/alltag/deindex.htm]. Він містить великий обсяг інформації для всіх, хто хоче за допомогою читання автентичних текстів дізнатися, що цікавить німецьку молодь. Значущість Інтернету розглядаємо в комунікативних можливостях, коли учні та вчителі можуть реагувати на матеріали за допомогою повідомлень у форумі.

Мета уроку: діфінувати слова, визначити і перевірити гіпотези до теми, познайомитися з німецькою молоддю, працювати в пошуковій системі Інтернету: порівнювати і висловлювати власну думку щодо запропонованих текстів.

Хід уроку:

1. Вступ / Мотиваційна фаза

1. *Учитель:* ви навчаєтеся в 11-му класі і цього року складаєте іспити. Ваша середня освіта завершується на цьому етапі. Які освітні шляхи ви зможете обрати? Зробіть порівняльну характеристику навчальних систем в Україні та Німеччині. Дайте пояснення слова «Das Abitur» (один учень шукає в

Інтернеті, другий – у словнику, інші намагаються пояснити це слово самостійно).

2. *Учитель*: вам пропонується попрацювати над невеликим проектом, щоб порівняти завершення навчання в Німеччині й Україні. В Інтернеті є журнал «Калейдоскоп», де представлено різні сторони повсякденного життя Німеччини [«Kaleidoskop. AlltaginDeutschland»: www.kaleidos.de/alltag/dein dex.htm]. Ми розділимося на чотири групи, кожна з яких отримає робочий аркуш. Сьогодні ми познайомимося з дівчиною Леа, яка розповість про закінчення школи. На початку роботи прочитайте вступне слово, бо це важливо при роботі над завданнями.

II. Читання і розуміння прочитаного в Інтернеті

Групи працюють над окремими аспектами теми, відшуковують інформацію і заповнюють таблицю, за допомогою якої порівнюються обидві системи:

- 1-ша група шукає на веб-сторінці повідомлення «Що змінилося: вища школа почалася»;
- 2-га група працює над інтерв'ю «Які навчальні предмети обов'язкові, а які можна вибрати?»;
- 3-тя група збирає інформацію з повідомлення «Чи святкують День закінчення школи в Німеччині? Якщо відзначають, то як?»;
- 4-та група збирає інформацію з повідомлення «Оцінки».

III. Говоріння / Презентація результатів

На підставі основних особливостей порівнюємо середню і вищу школу в обох країнах. Кожна група пише на підготовлених аркушах (один колір для України, інший – для Німеччини) найважливішу інформацію за певними критеріями. Так створюється таблиця, де все представлено наочно.

Kriterien	Abitur in Deutschland	Abitur in der Ukraine
Klassen		
Broschüre über die Oberstufe		
Kurswahlsystem		
Leistungskurse		
Notenpunktsystem		
Zahl der Prüfungen		
Dauer der Prüfungszeit		
Abitur-Zeitung		

IV. Письмова продукція

Учитель: необхідно повернутися до меню Леа і знайти «Обговорення на форумі». *Завдання*: На форумі дуже багато повідомлень за темою «Наше закінчення школи». Ви можете деякі з них прочитати і написати своє повідомлення на тему: «Наша вища школа» або «Моє закінчення школи» (це може бути також домашнім завданням).

V. Релаксація

Учитель: напишіть слова, де зустрічаються вказані літери. Ми пишемо опорне слово по вертикалі, а по горизонталі вписуються пов'язані з темою слова.

WAhl
 Broschüre
 Leistungskurse
 Sitzplan
 Abschlussprüfungen
 Kurswahlssystem

Можливості використання Інтернет-ресурсів необмежені. Глобальна мережа Інтернет є засобом отримання будь-якої необхідної учням і викладачам інформації від джерел, що розміщені в різних куточках земної кулі: країнознавчий матеріал, статті з газет і журналів, різноманітна література.

На уроках німецької мови за допомогою Інтернету можна вирішувати такі дидактичні завдання: формувати навички та вміння читання, використовувати матеріали глобальної мережі; вдосконалювати вміння письмової мови; поповнювати словниковий запас; формувати стійку мотивацію до вивчення німецької мови, розширювати кругозір, налагоджувати і підтримувати ділові зв'язки та контакти з однолітками в німецькомовних країнах. Учні можуть брати участь у тестуванні, конкурсах, олімпіадах, що проводяться засобами Інтернет, листуватися з учнями інших країн, брати участь у чатах, відеоконференціях тощо.

Як інформаційна система, Інтернет пропонує своїм користувачам різноманіття інформації і ресурсів. Базовий набір послуг може охоплювати: електронну пошту; відеоконференції, можливості публікації власної інформації; доступ до інформаційних ресурсів: довідкові каталоги, пошукові системи, розмови в мережі. Ці ресурси можуть бути використані на уроці. Опанування комунікативної і міжкультурної концепції неможливе без практики спілкування, і використання ресурсів Інтернет на

уроці німецької мови в цьому сенсі просто незамінне. Віртуальне середовище дозволяє вийти за часові та просторові рамки, надаючи її користувачам можливість спілкування з реальними співрозмовниками на актуальні для обох сторін теми. Однак не варто забувати, що Інтернет – лише допоміжний технічний засіб навчання, і для досягнення оптимальних результатів необхідно грамотно інтегрувати його використання в процесі навчання.

Література

1. *Бабанов К.О.* Інноваційні системи, технології та моделі навчання в школі: монографія / К.О. Бабанов. – Запоріжжя: Просвіта, 2000. – 160 с.
2. *Баркаси В.В.* Роль и место новых информационных технологий обучения в формировании профессиональной компетентности будущих учителей иностранных языков / В.В. Баркаси // Збірник наукових праць. Педагогічні науки. – Вип. 32. – Ч. 2 / Ред. кол.: Є.С. Барбіна (відп. ред.) та ін. – Херсон: Видавництво ХДПУ, 2002. – 206 с.
3. *Всемирный доклад ЮНЕСКО по коммуникации и информации.* – М., 1999–2000. – 168 с.
4. *Винярская С.С.* Применение ЭВМ для повышения эффективности обучения иностранным языкам / С.С. Винярская, П.И. Сердюков. – К.: Вища шк., 1978. – 221 с.
5. *Ігри дорослих.* Інтерактивні методи навчання / Упоряд. Л.Галіцина. – К.: Ред. Загальнопед. газ., 2005. – 128 с.
6. *Коновка М.В.* Использование Интернет-ресурсов на уроках немецкого языка / М.В. Коновка // Журнал «Иностранные языки в школе». – 2010. – №4.
7. *Миролюбова А.А.* Общая методика обучения иностранным языкам / А.А. Миролюбова, И.В. Рахманова, В.С. Цетлин. – М.: Просвещение, 1967. – 504 с.
8. *Пометун О.І.* Сучасний урок інтерактивної технології навчання: наук.-метод. посібник / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко; за ред. О.І. Пометун. – К.: А.С. К., 2004. – 192 с.
9. *Постовая Л.С.* Актуальность развития коммуникативных творческих иноязычных умений студентов при обучении иностранному языку / Л.С. Постовая // Збірник наукових праць. Педагогічні науки. – Вип. 32. – Ч. 2 / Ред. кол.: Є.С. Барбіна (відп.ред.) та ін. – Херсон: ХДПУ, 2002. – 206 с.
10. *Сиротенко Г.О.* Сучасний урок інтерактивної технології навчання / Г.О. Сиротенко. – Х.: Основа, 2003. – 80 с.

Анотації

Наталія ПОЛУШКИНА, Катерина КУЛЬКИНА Інтернет-ресурси як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці німецької мови

У статті йдеться про використання Інтернет-ресурсів на уроці німецької мови в середній школі. Розглядаються питання, пов'язані з умовами формування вмінь і навичок учнів на уроках німецької мови з використанням нових інформаційних технологій, спрямованих на формування мовної компетентності. Наведено приклад використання матеріалів німецького освітнього веб-сайту на уроці в 11-му класі.

Ключові слова: інформаційні технології, відеоконференції, веб-сайт, Інтернет-конференції.

Наталья ПОЛУШКИНА, Екатерина КУЛЬКИНА Интернет-ресурсы как средство активизации учебно-познавательной деятельности учащихся на уроке немецкого языка

В статье речь идёт об использовании Интернет-ресурсов на уроке немецкого языка в средней школе. Рассматриваются вопросы, связанные с условиями формирования умений и навыков учащихся на уроках немецкого языка с использованием новых информационных технологий, направленных на формирование языковой компетентности. Приведён пример использования материалов немецкого образовательного веб-сайта на уроке в 11-м классе.

Ключевые слова: информационные технологии, видеоконференции, веб-сайт, Интернет-конференции.

Nataliya POLUSHKINA, Kateryna KULKINA Internet resources as a means of activating of the learning activity of students at the lesson of the German language in the high school

This article is about the use of Internet-resources at a German lesson in the high school. The authors consider questions which are bound up with conditions of the forming of skills and habits of pupils at a German lesson with the use of new information technologies which are directed to the forming of the linguistic competence. An example of the use of materials of the German educational WEB-site at the lesson in the eleventh class was given.

Keywords: information technology, video conference, WEB-site, Internet-conference.